

Epidurální analgezie u porodu

Pacientka (štítek)

Jméno a příjmení:

Rodné číslo:

Bydliště:

Zákonný zástupce

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Vážená paní,

v předkládaném formuláři si přečtete informace o epidurální analgezii u porodu. Pomohou Vám připravit se na rozhovor s lékařem, který Vás bude informovat o navrhovaném postupu, abyste se mohla rozhodnout a dát souhlas k jeho provedení.

Co je epidurální analgezie u porodu:

Epidurální analgezie je tlumení porodních bolestí podáním malé dávky znečitlivující látky tenkým katétrem zavedeným přes kůži mezi trny bederních obratlů do epidurálního prostoru páteře. Tím se jen zmírní vnímání porodních bolestí.

Vhodný okamžik pro zavedení epidurálního katétru je dříve, než začnou nejsilnější porodní bolesti. Určuje jej porodník podle dosavadního průběhu porodu, výkon provádí anesteziolog. Při podání epidurální analgezie je nutná dobrá spolupráce rodičky s anesteziologem.

Jaký je důvod (indikace) tohoto výkonu:

Důvodem epidurální analgezie u porodu je:

- tlumí porodní bolesti
- pokud nastanou komplikace, které vyžadují úplné znečitlivění (např. císařský řez), je možno ztlumení bolesti změnit na úplné znečitlivění velmi snadno, aniž by to pro rodičku znamenalo další zatížení, ovšem jen v případech, kdy se nejedná o neodkladný výkon. Neodkladný císařský řez je vždy prováděn v celkové anestezii.
- pokud je těhotenství komplikováno některým chorobným stavem matky nebo dítěte, pak má epidurální analgezie větší význam než při fyziologickém těhotenství. Tak je tomu zejména u následujících chorob matky: choroby vnitřních orgánů, vysoký krevní tlak, neurologické choroby, zejména epilepsie, cukrovka, oční choroby, závislost na drogách a některé jiné abnormality duševního stavu. Dále u některých chorob plodu: předčasný porod, vícečetné těhotenství, nedostatečná funkce placenty, nedostatečně vyvinutý plod, poloha plodu koncem pánevním. Mezi další situace, kdy má epidurální analgezie větší význam a může příznivě ovlivňovat průběh porodu, patří: uměle vyvolaný porod, nesprávná činnost dělohy (tzv. „nepostupující porod“) a jiné stavy, u nichž lze čekat nutnost operačního výkonu, stav po operaci děložního hrdla, umělé ukončení těhotenství v pokročilém těhotenství a konečně porod mrtvého plodu.

Jaký je režim pacienta před výkonem:

Před výkonem je nutno provést odběr krve pro vyšetření krevní srážlivosti a podání nitrožilní infuze jako prevenci poklesu krevního tlaku.

Jaký je postup při provádění výkonu:

Po běžné předporodní přípravě si lehnete na porodní lůžko. Porodní asistentka Vám změří krevní tlak a zavede do žíly kanylu (jehlu z umělé hmoty) pro infuzi („kapačku“) vhodného roztoku. Je to pro Vaši bezpečnost. Zavedenou jehlou je možno totiž kdykoli a ihned podat jakýkoli lék. Pak se uložíte na levý bok nebo do polohy v sedu a zdravotní sestra Vám pomůže správným způsobem vyhrbit záda – udělat „kočičí hřbet“, tj. pokrčit nohy v kolenou, přitáhnout je k břichu a bradu sklonit co nejvíce k hrudníku. Nejlepší místo pro zavedení jehly je bederní oblast páteře; kromě jiných důvodů proto, že je zde kůže málo citlivá. Anesteziolog nejprve ošetří kůži dezinfekčním prostředkem a okolí zakryje sterilními rouškami. Aby ani píchnutí do epidurálního prostoru nebolelo, znecitliví kůži a podkoží velmi tenkou jehlou. Potom zavede do epidurálního prostoru speciální jehlu. Jehlou provlékne tenkou hadičku z umělé hmoty, kterou nyní bude podávat potřebné léky. Vše provádí přísně sterilně jako na operačním sále. Místo vpichu zalepí a hadičku přilepí ke kůži. Tento výkon trvá zpravidla několik minut. Od této chvíle můžete ležet libovolně pohodlně.

Jak a jak dlouho působí epidurální analgezie:

Už za chvíli (asi po deseti minutách) po aplikaci analgetické dávky ucítíte, že Vás děložní stahy bolí méně. Úplné znecitlivění (anestezie) není vhodné, protože by zpomalilo průběh porodu. Zpomalení porodu není ale vyloučeno ani při podání adekvátní analgetické dávky. Porod tedy nebude zcela bezbolestný, ale mnohem méně bolestivý a pro Vás (a tím i pro Vaše dítě) mnohem snesitelnější. Časování podání analgetické dávky je závislé i na porodnickém nálezu, načasování jejího podání je v kompetenci porodníka.

Jedna dávka znecitlivujícího léku účinkuje asi 60 až 90 minut. Jakmile začne účinek odeznívat, požádáte o další dávku. Po podání analgetické dávky můžete zvolit jakoukoli polohu, která pro Vás bude pohodlná i některou alternativní. Bezprostředně po podání analgetické dávky je nevyhnutné měření vitálních funkcí, proto zůstanete na porodním lůžku nebo v jeho bezprostřední blízkosti, poté můžete s doprovodem chodit nebo také využít relaxační sprchu. Koupel ve vaně z hygienických důvodů není vhodná.

Jaké jsou možné komplikace a rizika:

Závažné komplikace, jako je krvácení do páteřního kanálu, neurologické komplikace nebo infekce, jsou možné, ale naštěstí velmi vzácné. Riziko krvácivých komplikací stoupá při obtížném zavedení nebo medikaci léků ovlivňujících krevní srážlivost jako i nemoci krevní srážlivosti.

Některé matky mohou po porodu pociťovat bolest v místě vpichu epidurální jehly („tlak špendlíkové hlavičky“), většinou se ale jedná o bolesti zad způsobených zátěží pohybového aparátu během těhotenství. Chronické bolesti zad vzniklé v souvislosti s aplikací epidurální analgezie rovněž nejsou vyloučeny.

Může se stát, že jehla při pokusu o nalezení správné vrstvy mezi míšními plenami nechtěně pronikne tvrdou plenou. Tato komplikace je nepříjemná, často provázená následnými několika dny trvajícími bolestmi hlavy. Jde o léčitelnou komplikaci. Pokud by Vás po epidurální analgezi rozbolela hlava, oznamte to ošetřujícímu lékaři. Včasná léčba zkracuje dobu trvání bolestí.

Pro koho je nevhodná epidurální analgezie:

Epidurální analgezií nelze provést u osob trpících alergií na léky, které se k analgezií užívají. Výkon dále znemožňuje zánět kůže v blízkosti očekávaného místa vpichu (zejména nežit, lupénka nebo ekzém) a porucha krevní srážlivosti vrozená nebo získaná. Upozorněte proto lékaře nebo asistentku, pokud trpíte častým podkožním krvácením (modřiny). U pacientek s chronickými bolestmi zad, popřípadě po operaci páteře není epidurální analgezie kontraindikovaná, ale zavedení epidurálního katétru může být obtížné až nemožné, spojené s vyšší četností komplikací.

Kontraindikováno je rovněž zavedení už v pokročilé fázi porodu, při častých kontrakcích, kdy anesteziolog nemá dostatek času k bezpečnému zavedení epidurálního katétru.

Rovněž není vhodná u psychicky labilních a nespolutracujících rodiček.

Jaký je režim pacienta po provedení výkonu:

Po zavedení epidurálního katétru setrváte krátkou dobu v klidu na lůžku, jsou měřeny vitální funkce, poté můžete s doprovodem chodit nebo sedět. Po aplikaci analgetické dávky je ale zvýšené riziko pádu, proto je doprovod nevyhnutelný, rovněž je nevyhnutelné měření vitálních funkcí matky a plodu prováděné na porodním boxu.

Jaké jsou možné alternativy výkonu:

Alternativou epidurální analgezie je nitrožilní analgezie. Je plně v kompetenci porodníka, není ale možné použití vyšších dávek analgetik jako např. v pooperační péči.

Zda je výkon hrazen Vaší zdravotní pojišťovnou, budete informováni zdravotnickým pracovníkem oddělení Gynekologie a porodnictví MNO.

Prohlašuji, že mi byl náležitě objasněn důvod, předpokládaný prospěch, způsob provedení, následky, možná rizika a komplikace plánovaného výkonu. Byly mi vysvětleny možné alternativy včetně jejich komplikací a zdravotní důsledky vyplývající z nepodstoupení plánovaného výkonu. Měla jsem možnost zeptat se lékaře na všechno, co mě ve vztahu k plánovanému výkonu zajímá, a obdržela jsem vysvětlení, kterému jsem porozuměla. Lékařem jsem byla poučena o možnosti svůj souhlas s navrženým postupem odvolat.

S provedením výše uvedeného výkonu souhlasím.

Datum:

_____
Podpis pacientky nebo zákonného zástupce

_____
Razítko oddělení, jméno, příjmení a podpis ošetřujícího lékaře, který vysvětluje pohovor provedl

Pacientka není schopna podpisu. Svůj souhlas vyjádřila:

popište způsob:

_____
Jméno, příjmení a podpis svědka

_____
Razítko oddělení, jméno, příjmení a podpis lékaře